

WIĘCEJ NIŻ KSIĄŻKA

mat

Nr 2-4 (93-95) 2021

Oficjalne czasopismo
Polskiego Związku Szachowego

PZSzach

Cena 19,99 zł

w tym
8% VAT

ISSN 1689-6343
Nakład 1500 egz.

MISTRZOWIE
DO LAT 18

SERIAL
GAMBIT KRÓLOWEJ

NOWE OBLCZE J-K DUDY

SZACHY
I NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ

GDYBY FISCHER
GRAŁ Z KARPOWEM

KONKURS
Z NAGRODAMI

**BROSZURA
PROMOCYJNA**

SUPERTURNIEJ W BYDGOSZCZY

AŻ
96
STRON!

Prenumerata – najlepszy sposób kupienia MATA. Zobacz str. 64

PISZA I KOMENTUJĄ: R. WOJTASZEK, W. MORANDA, B. SOĆKO, M. SOĆKO, M. DZIUBA, J. ZAWADZKA, M. KRASENKOW, A. MICHALCZYSZYN,
M. KANAREK, P. TECLAŁ, I. JANIŁ, K. CYFKA, A. CZERWOŃSKI, I. RAJLICH, A. LENIART, M. MATŁAK, J. DWORAKOWSKA, M. RUDZIŃSKA

Wydawca

Polski Związek Szachowy
ul. Marszałkowska 84/92,
00-514 Warszawa

Redaktor naczelny

mmc. Tomasz Makowski,
mat@pzszech.pl

Stali współpracownicy

mf. Michał Bartel, am. Marcin Dziuba, km. Paweł Flis, am. Artur Jakubiec, am. Radosław Jedynak, am. Marcel Kanarek, Konstantin Kazanczew, Tomasz Lissowski, Marcin Maciąga, am. Adrian Michalczyński, am. Wojciech Moranda, ia. Krzysztof Parol, mf. Marcin Pietruszewski, mm. Jan Przewoźnik, am. Monika Soćko, am. Jacek Tomczak, am. Jolanta Zawadzka, Wojciech Zawadzki

Internet

www.mat.pzszech.pl
www.pzszech.pl

Prenumerata i zakupy przez internet
prenumerata@pzszech.pl

Redaktor językowy

Edyta Maria Makowska

Łamanie

IARS

Druk

KRM Druk, ul. Matuszewska 14,
Warszawa

Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania i opracowania redakcyjnego tekstów.

Kopiowanie i publiczne wykorzystywanie treści bez zgody redakcji jest zabronione.

Opinie wyrażane przez autorów nie zawsze są zbieżne z poglądami redakcji.

GDZIE MOŻNA KUPIĆ MATA?

Salony sieci Empik na terenie całego kraju

Polski Związek Szachowy

ul. Marszałkowska 84/92, Warszawa
Biuro czynne: poniedziałek-piątek, 9⁰⁰-17⁰⁰

Krakowski Klub Szachistów,

ul. Prądnicka 43, Kraków
Klub czynny: poniedziałek-piątek od 16³⁰

Internetowy sklep szachowy „Caissa”

prowadzony przez am. Jerzego Zezulkinę
sklep.caissa.pl

Okładka: am. Radosław Wojtaszek
autor fotografii: Harald Fietz (Niemcy)

Szanowni Czytelnicy,

tegoroczne Indywidualne Mistrzostwa Polski w Szachach należy uznać za wyjątkowe. Dzięki patronatowi Prezesa Rady Ministrów Mateusza Morawieckiego, osobistemu zaangażowaniu ministra Łukasza Schreiera, Polskiemu Związkowi Szachowemu oraz szczerym sponsorom otrzymały one oprawę godną najlepszych światowych turniejów.

Aby upamiętnić to wydarzenie przygotowaliśmy wydanie specjalne naszego czasopisma. W jego powstaniu aktywnie brało udział wielu czołowych polskich arcymistrzów. Partie komentowane przez uczestników mistrzostw, wypowiedzi, wywiady, obszerny reportaż pisany na gorąco prosto z placu boju oraz atrakcyjne galerie fotograficzne powinny dostarczyć Państwu wyjątkowych, szachowych przeżyć.

Serdecznie zachęcam do lektury
Tomasz Makowski

W NUMERZE**Mistrzostwa Polski –
wprowadzenie**

Tomasz Makowski 5

Notatki spisane na gorąco

Tomasz Makowski 7

Wywiad z am. Radosławem

Wojtaszkiem 24

Partie komentowane

Radosław Wojtaszek, Wojciech Moranda, Bartosz Soćko, Michał Krasenkow, Marcin Dziuba, Paweł Teclaf, Igor Janik, Monika Soćko, Jolanta Zawadzka, Karina Cyfka, Michalina Rudzińska, Iweta Rajlich, Joanna Dworakowska 26

**Mistrzostwa Polski Niepełnos-
prawnych**

Piotr Dukaczewski,
Łukasz Nowak 58

Konkurs 61

Mistrzostwa Polski Seniorów

Tomasz Makowski 62

Prenumerata 64

Nowe oblicze... J-K Dudy

Wojciech Krzyżanowski
Tomasz Makowski 65

Mecz, którego nie było

Adrian Michalczyński 68

Taran – skuteczna machina

Marcin Maciąga 72

**Przykłady twórczości mistrzów
Polski juniorów 2021**

Aleksander Czerwoński 74

Analizuj z arcymistrzem

Marcel Kanarek 79

Krakowskie perełki

Arkadiusz Leniart, Paweł Teclaf 80

Gambit królowej

Rafał Marszałek 82

Niedoczas

Rafał Marszałek 85

Tarcza czy miecz

Marek Matlak 88

Kombinacje 93

Zagraj jak Capablanca 94

Wersja elektroniczna

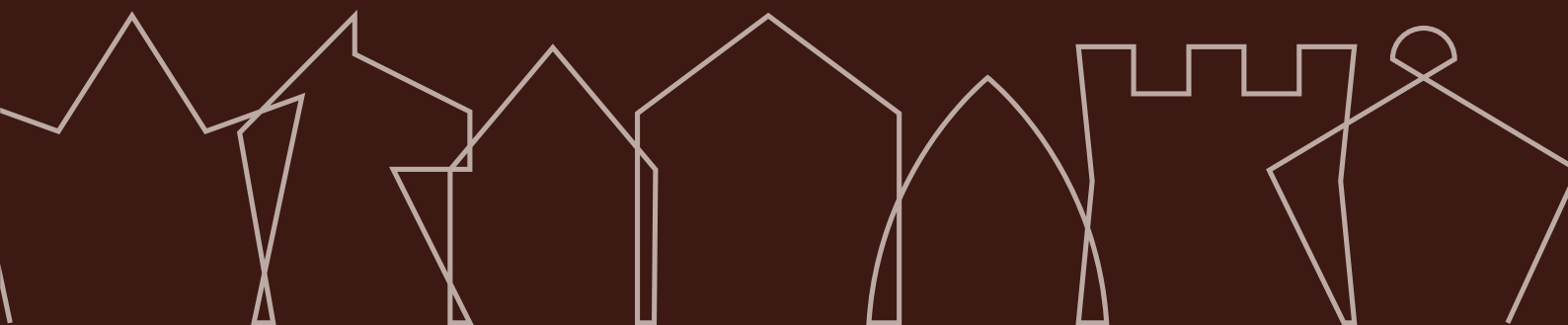

MISTRZOSTWA POLSKI W SZACHACH 2021

POD HONOROWYM PATRONATEM
PREZESA RADY MINISTRÓW MATEUSZA MORAWIECKIEGO

78. LOTTO INDYWIDUALNE
MISTRZOSTWA
POLSKI W SZACHACH

73. PGNiG TERMIKA INDYWIDUALNE
MISTRZOSTWA POLSKI KOBIET
W SZACHACH

28.04 – 8.05 2021

BYDGOSZCZ

Stalowy uścisk arcymistrzyni

Monika Soćko – Michalina Rudzińska

Lepiej zagrany debiut, lepiej rozwinięte figury, lepsze wykorzystanie słabości w pozycji przeciwniczki, lepsze, lepsze...

Gdy pozycja dojrzała do przełamania, białe idealnie wyczuły właściwy moment i zaatakowały w centrum ruchami c5 i e4. To przesądziło o wyniku partii.

Czarny Piotruś

Partia Julii Antolak z Joanną Dworakowską to partia walki. Wiele wariantów wymagało dokładnego liczenia, a powstające pozycje precyzyjnych ocen. Przewaga, niejako przy okazji, jak karciany Piotruś, przechodziła z rąk do rąk. Ostatecznie została przy trzykrotnej Mistrzyni Polski.

Goniec wyborowy

W czasie partii Alicja Śliwicka mogła być dumna ze swego czarnego gońca. Szkoda, że nie udało się praktycznie wykorzystać jego urody. Umożliwił on jednak wymianę ciężkich figur i przejście do remisowej końcówki, a ten wynik z twardo grającą Jolantą Zawadzka pani Alicja przed partią zapewne „wzięłaby w ciemno”.

Runda szósta Mistrzostw

Stairway to Heaven
(Led Zeppelin)

Po agresywnym rozegraniu obrony be noni Bartosz Soćko przygotował grunt pod atak na skrzydle hetmańskim. Wyprzedzające kontruderzenie Radosława Wojtaszka w centrum pokrzyżowało plany czarnych. Jego pion wspinał się po linii „e” jak po schodach do nieba. Dzielnego piechura ostatecznie zginął, ale otworzył drogę białym figurom, które dokończyły dzieła. Wspaniała partia. Może najlepsza na całych mistrzostwach. A panu Bartoszowi należą się wielkie brawa za odwagę.

Sukces nauczyciela jest w rękach ucznia
(Carlos Ruiz Zafon)

Ta głęboka sentencja idealnie pasuje do pojedynku pomiędzy trenerem Wojciechem Morandą i jego uczniem Pawłem Teclafem. Po spokojnym przebiegu partia przeszła do końcówki z pionem więcej u białych. Czarne dysponowały jednak wystarczającą inicjatywą, aby gra zakończyła się podziałem punktów.

Muszę (i chcę) podkreślić, że gra sympatycznego pana Pawła zasługuje na najlepsze oceny. Świetnie radzi sobie w debiutach,

Pierwszym dziesięciu Czytelnikom, którzy napiszą do redakcji (mat@pzszech.pl), prześlemy bezpłatnie karty pocztowe z IMP.

Poczta Polska została partnerem generalnym mistrzostw. Aby upamiętnić wydarzenie, Spółka wydaje specjalne walory filatelistyczne: kartkę okolicznościową z datownikiem stosowanym w dniu otwarcia mistrzostw. Autorem datownika i współautorem kartki jest Waldemar Kawiński, który wykorzystał w swoim projekcie grafikę mistrzostw wykonaną przez Michała Jakobsz.

– Szachy to królewska gra z ogromnymi tradycjami, a my jesteśmy firmą, która choć jest młodsza od tej zacnej gry, działa już kilkaset lat, i też ma korzenie królewskie oraz ogromne tradycje. Jako największa spółka logistyczna w kraju działamy w branży, która wymaga umiejętności analitycznego myślenia i podejmowania decyzji, co także decyduje o sukcesach w szachach – podkreśla Mateusz Wodejko, wiceprezes zarządu Poczty Polskiej.

PARTNER TYTULARNY
IMP

PARTNER TYTULARNY
IMPK

PARTNER GENERALNY
MISTRZOSTW

ORGANIZATOR

PARTNER TRANSMISJI
ONLINE

PARTNER PIERWSZEJ
RUNDY

PARTNERZY RUNDY FINAŁOWEJ

PARTNERZY

WOJEWODA
KUJAWSKO-POMORSKI

Dr Irena Eris

Pomimo tego, że partia ta nie odmieniła losów całego turnieju, to na pewno napisała pewną historię – jak trzeba, to da się pokonać czarnymi jednego z najstabilniejszych zawodników na świecie.

0-1

PARTIE KOBIET

Komentuje am. Monika Soćko

□ Soćko, Monika 2421
■ Majdan, Joanna 2325

Partia angielska A35

PGNiG TERMIKA Mistrzostwa Polski Kobiet,
Bydgoszcz, 2021

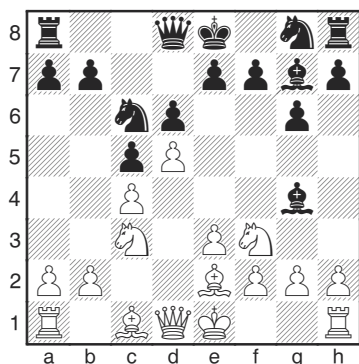
Partia angielska nie jest częstym gościem w moich partiach, ale przed turniejem mój tata poradził mi, żeby wrócić do systemów granych przeze mnie we wczesnej młodości. Tak też zrobiłam i efekt był naprawdę niezły!

1.c4 c5 2.♘c3 ♘c6 3.♙f3 g6 4.e3 ♗g7 5.d4 d6 6.♗e2 ♗g4

Tym ruchem Asia mnie zaskoczyła. Spodziewałam się raczej 6...♙f6 7.0-0 0-0 8.d5 ♙a5 9.e4 z przyjemniejszą grą białych.

7.d5?!

Zupełnie niepotrzebnie dałam przeciwniczkę możliwość wdrożenia prostego i jasnego planu. W początkowej fazie partii najważniejszy jest rozwój, więc należało po prostu wykonać roszadę 7.0-0!? ♗xf3 8.♗xf3 cxd4 9.exd4 i po 9...♙xd4 10.♗xb7 ♗b8 11.♗e4 białe mają dobrą pozycję.

Partia - wersja mobilna

7...♗xc3+!

Świetna reakcja, której zupełnie nie doceniłam. Myślałam, że ten ruch nic czarnym nie daje, ale okazało się, że mają one teraz jasny plan ataku na mojego pionka na c4.

8.bxc3 ♙a5! 9.e4 ♙f6 10.♗d3?

A to już duży błąd. Trzeba było zagrać 10.♙d2 ♗xe2 11.♗xe2 0-0 12.0-0 i, obiektywnie rzecz biorąc, pozycja białych jest lepsza, choć w praktyce czarne mają szansę z uwagi na słabą strukturę białych.

10...♙d7 11.h3

Ciekawe, że z uwagi na to, że białe i tak tracą pionka c4, komputer proponuje 11.♗e2!? ♗xf3 12.♗xf3 ♙xc4 13.0-0 z rekompensatą.

11...♗xf3 12.♗xf3 ♙e5 13.♗e2 ♙d7?

Asia zapomniała, że mogę uciec gońcem! Trzeba było najpierw zbić na d3: 13...♙xd3+! 14.♗xd3 ♙d7 z następnym ♙d7-a4 z przewagą czarnych, a jeśli 15.a4, to 15...♙b3 16.♗b1 ♙xc1 17.♗xc1 ♗xa4.

14.♗c2! ♙exd4 15.0-0

Z białopolowym gońcem na szachownicy białe mogą liczyć na realną rekompensatę za pionka.

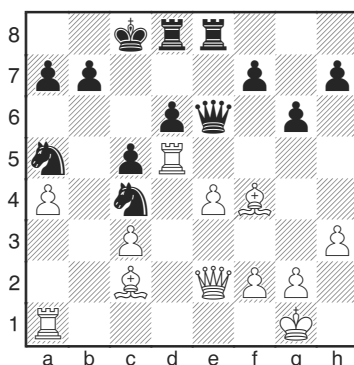
15...0-0-0 16.a4 e6 17.♗d1?!

Teraz miałam możliwość przejęcia inicjatywy po 17.♗d3!? exd5 18.exd5 ♙b6 (18...♗he8? 19.♗a2! ♙e5 20.♗b5!) 19.c4 ♙b3 20.♗a2.

17...exd5

Co prawda słabe było posunięcie 17...♗he8? 18.♗g5!, ale można było pójść na e8 drugą wieżą; 17...♗de8!? z niejasną grą.

18.♗xd5 ♗e6 19.♗f4 ♗he8

20.♗ad1!

Ostatnia figura wchodzi do gry i aktywność białych daje im fajną grę.

20...f6 21.♗f1?

Słaby ruch, ale trudno było mi znaleźć jakąś konkretną kontynuację. Okazuje się, że bardzo dobre było 21.♗b1!, żeby po obro-

am. Monika Soćko

nieniu pionka e4 mieć do dyspozycji posunięcie ♗b1-a2!

21...♗e7 22.♗g3 ♗c7 23.♙h2 ♗d7? 24.♙h1?! Trochę zbyt dużo tego manewrowania, ale zauważyłam, że Asia stoi w miejscu i nie ma pomysłu na dalszą grę.

24.♗d3! ♙b6 25.♗b5 ♙xd5 26.♗xd7+ ♗xd7 27.♗xd5 ♗e6 (27...♗xe4 28.♗xd6) 28.♗d3 z przewagą.

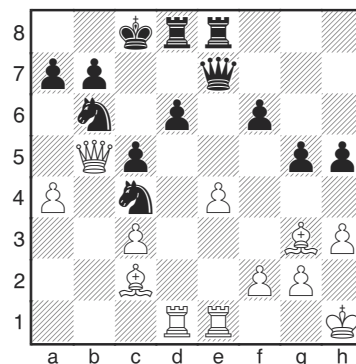
24...♗dd8 25.♗h4 ♗e7 26.♗e1 ♙b6 27.♗dd1 g5 28.♗g3 h5 29.♗b5?!

Pozycja mi się podobała, ale trzeba było zagrać konkretniej 29.f4!

Mam parę gońców, więc powinnam otwierać pozycję. 29...h4 30.♗h2±.

29...♙ac4?

Konieczne trzeba było zagrać drugim skoczkiem.

29...♙bc4 wówczas czarne tracą 30.♗xd6!? ♗xd6 31.♗xd6 ♙xd6 (31...♗xd6? 32.♗xe8+ 32.♗xa5).

30.a5!

Właśnie z tego powodu jeden ze skoczków powinien blokować pionka „a”.

Szanowni Państwo,

wyjątkowo przykre następstwa światowej pandemii nie omijają nikogo. Każda wykupiona prenumerata jest zatem bezcenna dla naszego czasopisma. Rozpocząć można ją od dowolnego numeru.

Mimo trudnej sytuacji postanowiliśmy zachować w 2021 roku dotychczasowe ceny prenumerat. Jednocześnie dokładamy wszelkich starań, aby uatrakcyjnić kolejne wydania, zamieszczając najlepsze relacje, komentarze, opracowania teoretyczne. Zapraszamy do współpracy największe gwiazdy polskich szachów. Dbamy o doskonalenie strony edytorskiej wydawnictwa. Mamy nadzieję, że trafiamy w gusta naszych Czytelników.

Cennik:

- 60,00 zł za prenumeratę roczną,
- 30,00 zł za prenumeratę półroczną.

Koszty przesyłki pocztowej pokrywa wydawca.

Prenumeratę można rozpocząć w dowolnym momencie.

Wpłaty z informacją o prenumeracie i adresem wysyłki prosimy dokonywać na konto Polskiego Związku Szachowego:

53 2490 0005 0000 4530 6612 0827

Oferujemy też możliwość zakupu archiwalnych numerów „Mata” w promocyjnej cenie 8,00 zł za egzemplarz. Przy większych zamówieniach istnieje możliwość negocjacji ceny.

Nasze czasopismo może być wyśmienitym prezentem dla bliskiej osoby.

Zapraszamy

do zapoznania się z naszym filmikiem promocyjnym:

<https://youtu.be/w4oftl2mAds>

oraz do pobrania przykładowego egzemplarza w wersji elektronicznej:

<http://mat.pzszach.pl/index.php/2020/04/15/mat-wydanie-specjalne/>

Ewentualne zapytania prosimy kierować na adres e-mail: mat@pzszach.pl

Przykłady twórczości mistrzów Polski juniorów 2021

Wybór i komentarze:
mm. Aleksander Czerwoński

□ Teclaf, Paweł	2507
■ Koziorowicz, Michał	2180

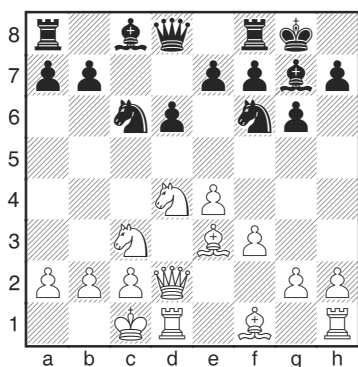
Mistrzostwa Polski Juniorów C 18,
Szkłarska Poręba (9.1), 21.03.2021
Obrona Sycylijska B76

Paweł Teclaf, podobnie jak rok temu, był faworytem rozgrywek o mistrzostwo Polski. Jak pamiętamy, jego zeszłoroczna walka o tytuł zakończyła się niepowodzeniem. Przed ostatnią rundą tegorocznych rozgrywek Paweł miał pół punktu przewagi nad dwójką rywali, więc powinien w ostatniej rundzie wygrać, a na pewno nie przegrać.

1.e4 c5 2.♘f3 d6 3.d4 cxd4 4.♘xd4 ♘f8 5.♘c3 g6

Michał dosyć regularnie stosuje wariant smoczy i otrzymuje w nim dobre pozycje.

6.♙e3 ♙g7 7.f3 0-0 8.♙d2 ♘c6 9.0-0-0

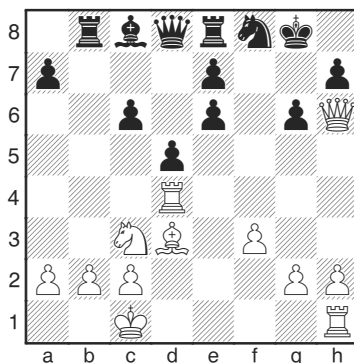
„Wasze słowo, towarzyszu Rauzer!”, jak szachiści lubili w Rosji parafrazować Makajowskiego.

9...d5 10.♘xc6

„Za moich czasów” grywano tutaj wyłącznie 10.exd5 ♘xd5 11.♘xc6 bxc6 12.♙d4, ale Paweł przygotował inną linię.

10...bxc6 11.♙h6 ♙xh6 12.♙xh6 ♙b8 13.e5

♘d7 14.♙d4 ♙e8 15.e6 fxe6 16.♙d3 ♘f8

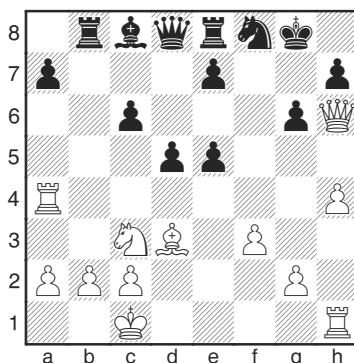
17.♙a4

I tak doszliśmy do mniej więcej równej pozycji, w której białe grały (zgodnie z duchem wariantu Wsiewołoda Rauzera, obliwającym białe do ataku na króla): 17.h4, na co czarne w partii McDonald, N. (2410) – Findlay, I. (2159), Praga, 2020, od razu się pomyliły i po 17...♙d6?? szybko dostały przegraną pozycję: 18.h5 ♙e5 19.♙g4 ♙g7 20.hxg6 ♙xh6+ 21.♙xh6 hxg6 22.♙xg6 ♘xg6 23.♙hxg6+ ♘f7 24.♙h6 ♙f8 25.♙f4+ ♘e8 26.♙xf8+ ♘xf8 27.♙h8+ ♘g7 28.♙d8 e5 29.a3 a5 30.♙a4 ♘f7 31.♙c5 ♙b5 1-0.

Zamiast 17...♙d6 należało grać 17...e5 lub 17...♙b6.

Paweł postanowił natomiast odejść wieżą spod ataku e6–e5 i przez chwilę sprawiać wrażenie, że interesuje go skrzydło hetmańskie.

17...e5 18.h4

18...e4??

I – podobnie jak w cytowanej partii – czarne mylą się od razu. Pokazuje to, że sama perspektywa ataku na naszego króla każdego może wytrącić z równowagi. Tym razem należało grać 18...♙d6= i po 19.h5 ♙f5 pozostać z realnymi szansami na udaną obronę.

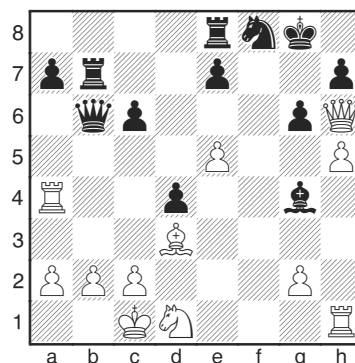
19.fxe4+– d4 20.h5!

Atak będzie rozwijał się bez przeszkód.

20...♙b7

20...♙d6 21.e5! – albo kilka innych ruchów, po których także można postawić wykrzyknik.

21.e5 ♙b6 22.♘d1 ♙g4

23.hxg6 e6 24.gxh7+ ♘h8 25.♙f6+ ♙g7 26.♙xg7+! 1-0

□ Goraj, Barbara	2050
■ Starosta, Martyna	1945

Mistrzostwa Polski Juniorek D 16,
Szkłarska Poręba (5.1), 17.03.2021
Obrona królewsko-indyjska E98

Barbara Goraj oddała przeciwniczkom tylko dwa remisy, wygrywając między innymi z najgroźniejszymi rywalkami: Martyną Wikar i Martyną Starostą (omal nie napisałem: z najgroźniejszymi Martynami). Partia z tą ostatnią miała ciekawe pozycyjne aspekty. Zresztą to właśnie w rozumieniu pozycyjnych elementów gry Barbara przestała rywalki.

1.♘f3 ♘f6 2.c4 g6 3.♘c3 ♙g7 4.e4 d6 5.d4

Wokół Gambitu królowej

Czasopismo „Mat” poleca

Jose Raul Capablanca
Nauka gry w szachy

Wydawnictwo RM, Warszawa, 2021

Ta klasyczna już publikacja, która do dziś nie straciła nic na wartości, ukazała się po raz pierwszy w 1921 roku, w którym jej autor pokonał Emanuela Laskera w meczu o tytuł mistrza świata w szachach. Capablanca przedstawił w niej, w typowy dla siebie, lakoniczny i elegancki sposób, prak-

tyczne zalecenia, dotyczących różnych elementów i aspektów gry szachowej, ilustrując je w pouczający sposób własnymi partiami i fragmentami pojedynków innych czołowych mistrzów swojej epoki.

Wśród omówionych zagadnień znalazły się m.in.: podstawy strategii szachowej, zasady planowania, rola inicjatywy w szachach, strategia rozgrywania końcówek. José Raúl Capablanca do dziś uważany jest za jednego z najwybitniejszych szachistów w historii i niezrównanego wirtuoza gry pozycyjnej. Powojenny mistrz świata Michaił Botwinnik powiedział: „Nie sposób zrozumieć istoty szachów, nie spojrzawszy na nie oczami Capablanki.” I chyba trudno o lepszą zachętę do tego, by zapoznać się z treścią niniejszej książki.

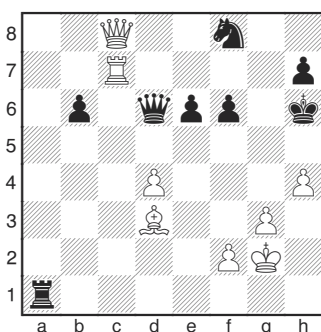
KSIAŻKĘ POLECA:

infoszach

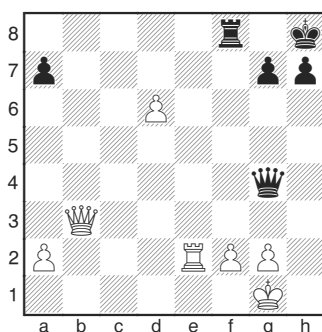
mat
PUBLIKACJE WYDAWCTWA RM

Zagraj jak Jose Raul Capablanca

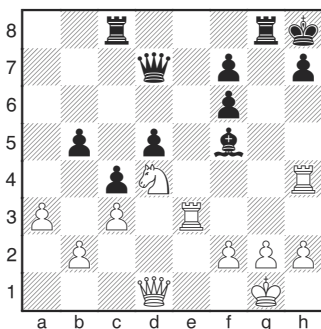
1.

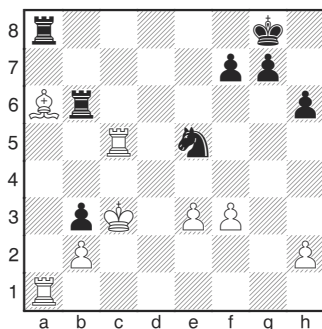
2.

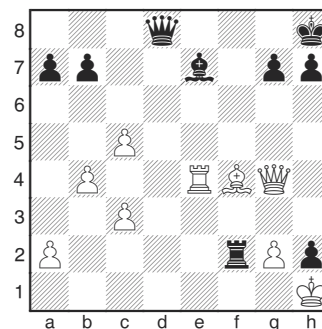
3.

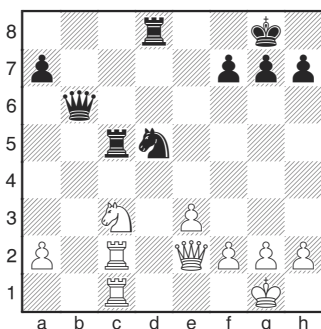
4.

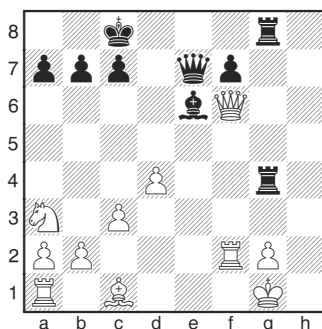
5.

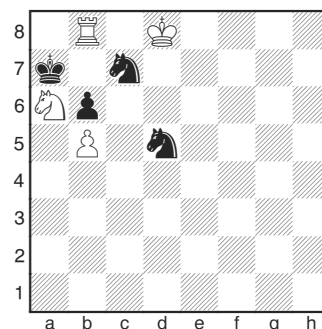
6.

7.

8.

Nowe logo

PZSzach